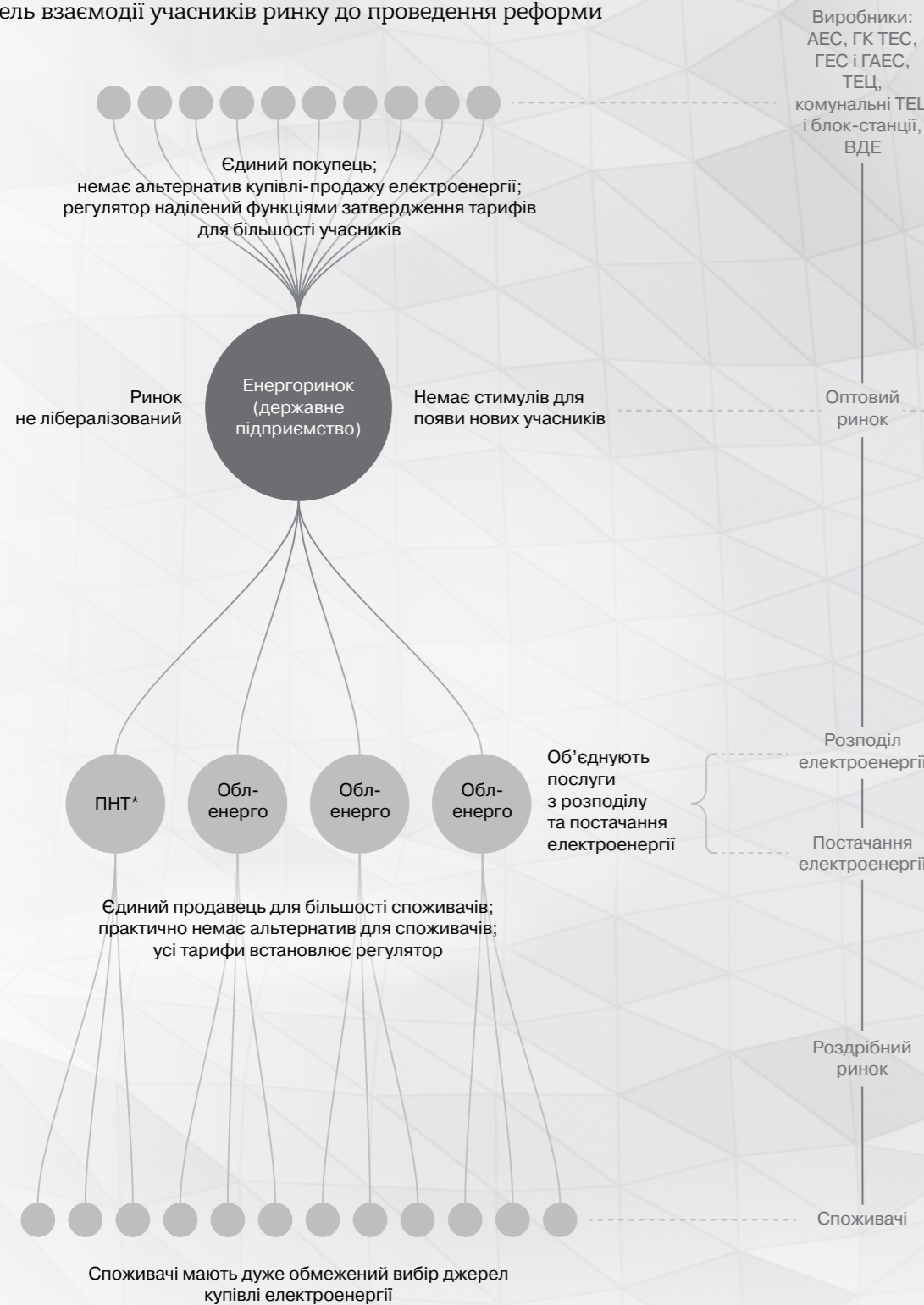

Україна реформує ринок електроенергії для переходу на європейську модель

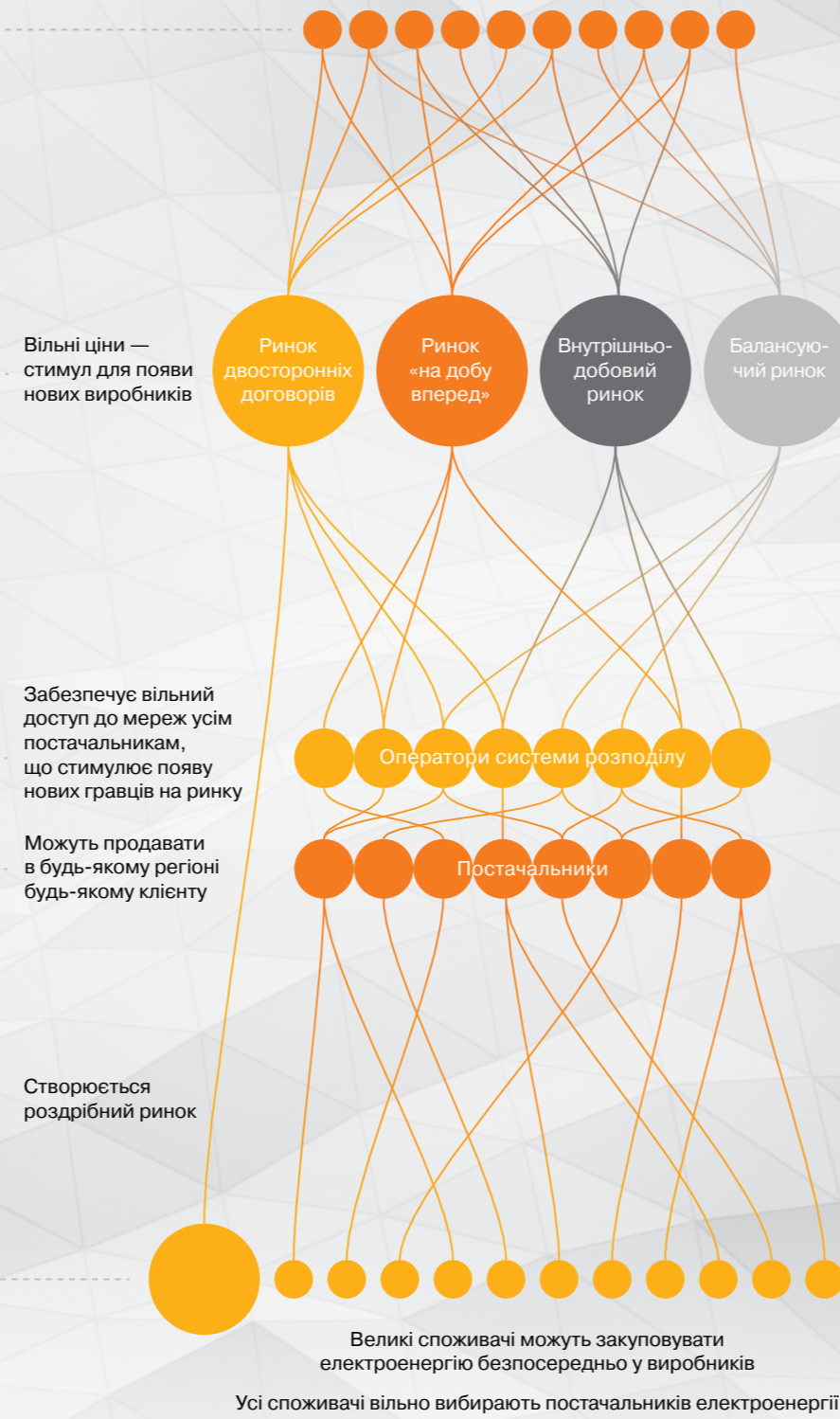
Найголовніша подія галузі у 2018 році — енергореформа. Реформа повністю змінює модель взаємодії між учасниками. Лібералізація ринку відкриває можливості для галузі перейти до якісних перетворень і вийти з інвестиційної ізоляції, а для споживачів — право вибрати постачальника, що стимулює підвищення якості та появу нових послуг.

Модель взаємодії учасників ринку до проведення реформи

* Постачальники за нерегульованим тарифом

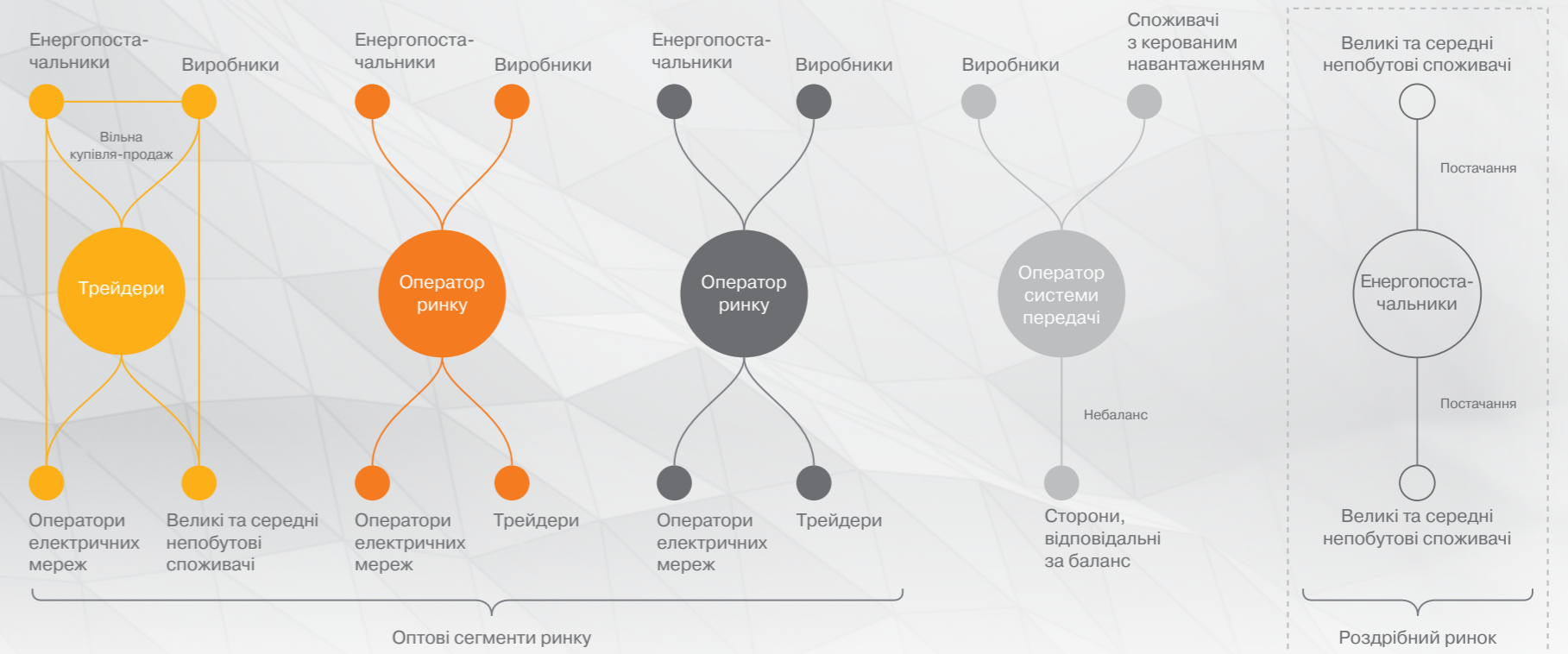
Ринок електроенергії в результаті реформи

Функціонування оптового ринку електроенергії

Учасники ринку електроенергії

Ринок електроенергії

Баланс електроенергії

В Україні — Об'єднана енергетична система, яка є сукупністю електростанцій: атомних, теплових, гідравлічних, гідроакумулювальних і таких, що працюють на відновлюваних джерелах енергії; теплоелектроцентралах, а також магістральних і розподільчих електромереж. Централізоване диспетчерське управління Об'єднаною енергосистемою (ОЕС) України здійснює НЕК «Укренерго».

Усі суб'єкти господарської діяльності, об'єкти яких під'єднані до ОЕС України, зобов'язані виконувати оперативні команди та розпорядження диспетчера. Отже, виробники електроенергії не можуть на власний розсуд змінювати навантаження генерувального обладнання та відхилятися від затверджених графіків.

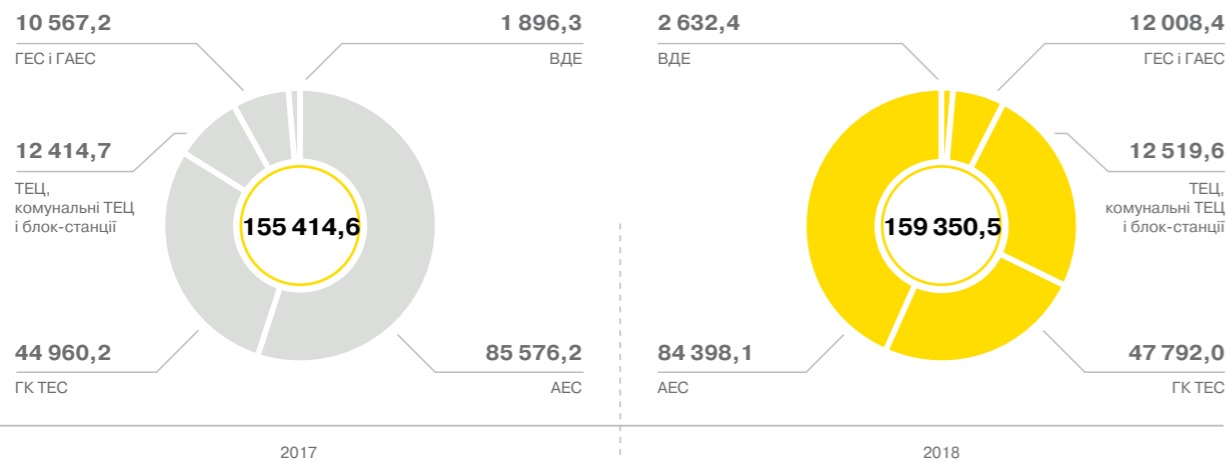
У наявній моделі «єдиного покупця» всі учасники взаємодіють через Оптовий ринок електроенергії, оператором якого виступає ДП «Енергоринок». Виробники продають в Оптовий ринок усю вироблену електроенергію, а потім постачальники закупають електроенергію в Оптовому ринку для забезпечення своїх споживачів. Від цієї моделі Україна переходить до конкурентного ринку електроенергії.

Закон «Про ринок електричної енергії» № 2019–VIII від 13 квітня 2017 року імплементує вимоги Третього енергетичного пакета ЄС і встановлює строк переходу до конкурентного ринку — 1 липня 2019 року. Будуть відкриті ринки двосторонніх договорів, на добу вперед, внутрішньодобовий, балансуєчий та допоміжних послуг.

Лібералізація ринку дає можливість усім учасникам вільно купувати та продавати електроенергію, а найголовніше — споживачі отримують свободу вибору постачальника й можливість безпосередньо взаємодіяти з виробниками.

Структура виробництва електроенергії (відпуск), млн кВт·год

■ Дані: Міністерство енергетики та вугільної промисловості України.

40,27% — за підсумком 2018 року сумарний коефіцієнт використання встановленої потужності АЕС, ГЕС і ГАЕС, ГК ТЕС, які працюють в Оптовому ринку електроенергії за ціновими заявками.

Україна третій рік поспіль збільшує виробництво електроенергії — зростає попит як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках. Теплова генерація відновлює обсяги виробництва завдяки реалізації стратегії із заміщення вугілля марки «А», яке імпортується, вітчизняним вугіллям марки «Г», запаси якого в Україні є значними.

У 2017–2018 роках задля переходу з антрацитів на газове вугілля компанії переобладнали енергоблоки

сумарною потужністю 1 565 МВт. Це чотири енергоблоки ДТЕК Придніпровської ТЕС, два — Зміївської ТЕС і ще два — Трипільської ТЕС (Центренерго). Заміна марки вугілля знижує ризики припинення виробництва через дефіцит палива, й це істотно підвищує стійкість роботи енергосистеми країни.

Загалом тепла генерація має 10,2 ГВт встановлених потужностей, що працюють на марці «Г», і 7 ГВт — на марці «А».

Вироблення, КВВП* і питома витрата палива компаній теплової генерації

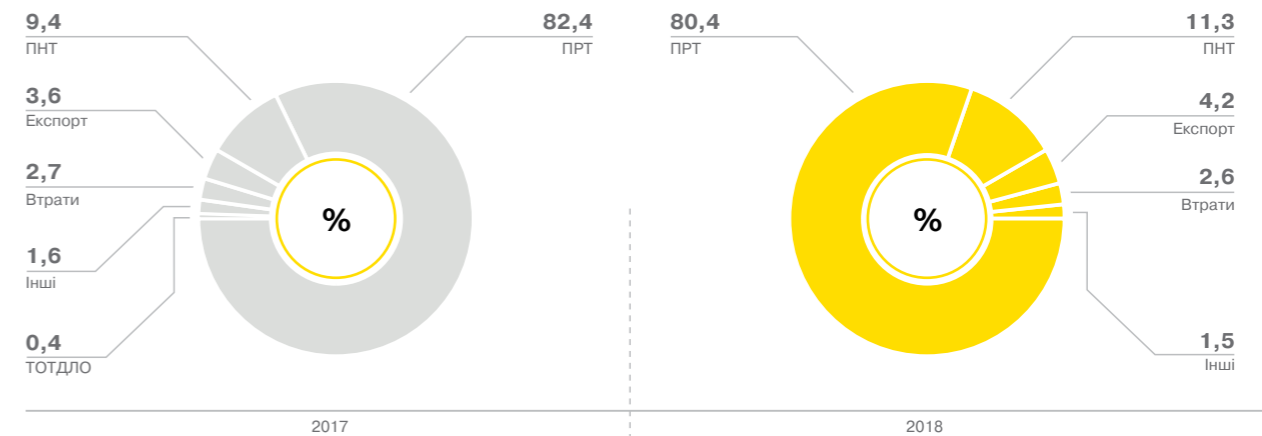
* Коефіцієнт використання встановленої потужності.
КВВП для ДТЕК Енерго вказано без урахування енергоблоків газозамітних і тих, що знаходяться в консервації.

Компанії	Вироблення електроенергії, млрд кВт·год		КВВП, %		Питома витрата палива, г/кВт·год	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
ДТЕК Енерго (ГК ТЕС і ТЕЦ)	37,5	36,0	35,7	35,2	402,3	405,4
Центренерго	6,3	8,7	9,3	12,9	404,7	405,2
Донбасенерго	5,3	3,5	50,6	44,8	402,8	407,4

За звітом ДП «Енергоринок», у 2018 році середньодобовий склад обладнання ГК ТЕС, прийнятий до заданого графіка навантаження, збільшився на один енергоблок і в середньому становив 33 енергоблоки.

Структура закупівлі електроенергії в Оптовому ринку електроенергії, %

■ Дані: ДП «Енергоринок».

ПРТ — постачальники за регульованим тарифом, ПНТ — постачальники за нерегульованим тарифом, ТОТДЛО — тимчасово окупована територія Донецької та Луганської областей.

142,4 млрд кВт·год (+2,9% до 2017 року) було закуплено в Оптовому ринку електроенергії за підсумками 2018 року. З них 6,2 млрд кВт·год — для закордонних споживачів (+19,4%) і 134,0 млрд кВт·год — для споживачів України (+2,3%). При цьому постачальники електроенергії за нерегульованим тарифом збільшили закупівлі до 16,5 млрд кВт·год (+24,3%). Загалом в Оптовому ринку електроенергії працювали 125 ПНТ, тоді як у 2017 році — 94.

Постачальниками за регульованим тарифом були облэнерго, які, згідно з ліцензійними умовами, передавали та постачали електроенергію виключно в межах закріпленої території. Вести господарську діяльність із постачання електроенергії на всій території України могли тільки постачальники за нерегульованим тарифом.

Перехід на європейську модель ринку зумовив розподіл облэнерго за монополієм і конкурентним видом діяльності: утворено операторів системи розподілу та

постачальників електроенергії. У свою чергу регулятор з 1 січня 2019 року анулював ліцензії з передавання електричної енергії місцевими мережами та ліцензії на постачання електроенергії за регульованим тарифом. Одночасно були видані ліцензії утвореним операторам системи розподілу на ведення відповідної господарської діяльності, які набули чинності з 1 січня 2019 року. Постачальники електроенергії, які були відокремлені від облэнерго, протягом двох років виконуватимуть функцію постачальників універсальної послуги на закріпленій території.

Структура споживання електроенергії в Україні

Дані: Міністерство енергетики та вугільної промисловості України.

Категорії споживачів	Споживання, млн кВт·год				Частка в загальному споживанні, %	
	2017	2018	Зміна, +/-	Зміна, %	2017	2018
Споживання (брутто)	149 725,9	153 214,5	3 488,6	2,3	–	–
Споживання (нетто)	118 927,1	122 143,6	3 216,6	2,7	100,0	100,0
у тому числі:						
1. Промисловість	50 952,0	52 023,1	1 071,1	2,1	42,6	42,8
2. Сільгоспспоживачі	3 642,1	3 867,8	225,7	6,2	3,2	3,1
3. Транспорт	7 044,0	6 955,0	-89,0	-1,3	5,7	5,9
4. Будівництво	891,8	964,4	72,6	8,1	0,8	0,7
5. Комунально-побутові споживачі	15 016,2	15 506,4	490,2	3,3	12,7	12,6
6. Інші непромислові споживачі	6 361,1	6 880,1	518,9	8,2	5,6	5,3
7. Населення	35 019,9	35 946,8	926,9	2,6	29,4	29,4

З 2015 року в структурі споживання електроенергії промисловий і побутовий сектори (населення та комунально-побутові споживачі) займають рівні частки. Це підтверджує, що в економіці України відбуваються структурні трансформації, які змінюють характер споживання електроенергії та призводять до збільшення різниці між максимальним і мінімальним обсягом добового споживання.

2018 року максимальний рівень добового споживання електроенергії в ОЕС України збільшився в середньому на 292 МВт, якщо порівнювати з 2017 роком, а мінімальний рівень — на 331 МВт. Основним джерелом, яке забезпечує необхідну гнучкість у виробництві електроенергії в ОЕС України, є ГК ТЕС.

За даними Державної фіскальної служби України, у 2018 році було експортовано електроенергії на загальну суму 331,9 млн дол. США (+40,9%).

Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, як зазначено в прогнозованому балансі електроенергії в ОЕС, очікує збільшення обсягів експорту у 2019 році до 6 420,0 млн кВт·год.

Надалі сприяти збільшенню експортного постачання буде проект із приєднання ОЕС України до континентальної синхронної частини європейської енергосистеми — ENTSO-E. Цей проект також спрямований на підвищення енергетичної безпеки країни, бо передбачає відділення від енергетичних систем РФ і Білорусі, з якими ОЕС України зараз працює в спільному режимі.

Структура експорту електроенергії, млн кВт·год

Дані: Міністерство енергетики та вугільної промисловості України.

Країни	2017	2018
Угорщина	2 851,6	3 594,4
Молдова	1 133,9	955,8
Польща	894,8	1 410,2
Словаччина	162,0	167,7
Румунія	124,1	37,7
Всього	5 166,3	6 165,7

Регулювання галузі й тарифоутворення

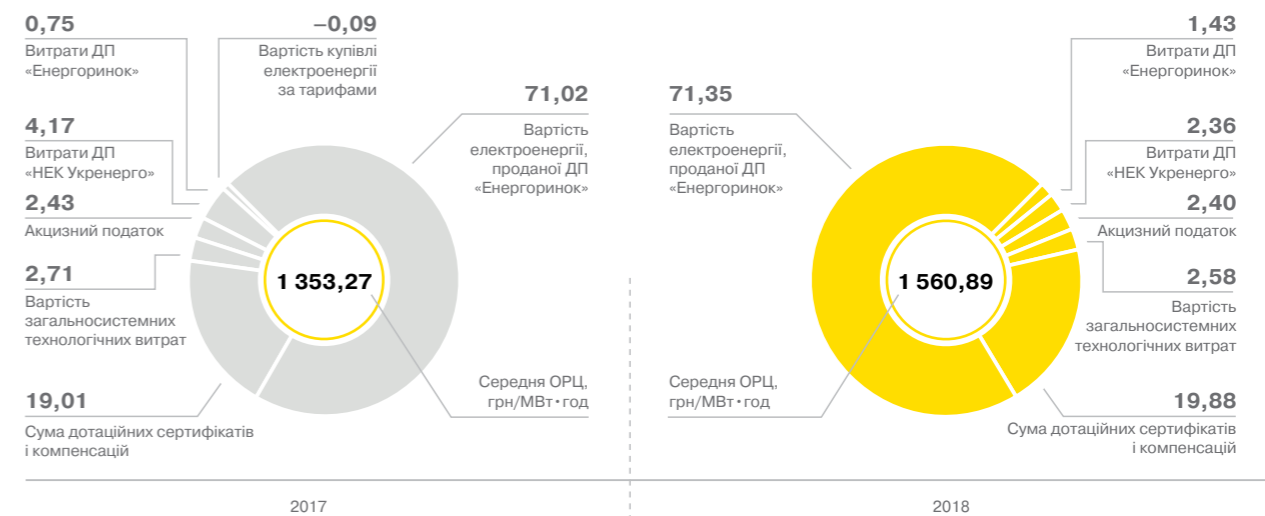
Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), — колегіальний орган, який діє самостійно та незалежно від органів державної влади й місцевого самоврядування. Мета діяльності комісії — державне регулювання, моніторинг і контроль суб'єктів господарювання у сфері енергетики та комунальних послуг, що здійснюється шляхом нормативно-правового регулювання, ліцензування,

формування цінової й тарифної політики для виробників і споживачів.

Згідно з моделлю «єдиного покупця» на основі прогнозованого балансу електроенергії в ОЕС України, комісія затверджувала прогнозу оптову ринкову ціну на електроенергію, тарифи на відпуск електроенергії для окремих виробників і тарифи для всіх категорій споживачів. З огляду на запланований перехід до конкурентного ринку електроенергії, комісія затвердила прогнозовану оптову ринкову ціну на 2019 рік, водночас дія цієї постанови обмежена 1 липнем 2019 року.

Структура оптової ринкової ціни, %

Дані: ДП «Енергоринок».

Середня ціна продажу електроенергії в Оптовий ринок становила 111,36 коп./кВт·год (+15,9%), середня ціна купівлі з урахуванням експорту — 124,24 коп./кВт·год (+13,9%): для ПРТ — 119,58 коп./кВт·год (+13,02%), для ПНТ — 152,66 коп./кВт·год (+15,43%), для експорту — 151,40 коп./кВт·год (+15,24%).

У наявній моделі єдиний конкурентний сегмент ринку електроенергії — ринок теплової генерації. Для кожного енергоблоку ТЕС подається погодинна цінова заявка на наступну добу. При цьому діє механізм диференціації визначення граничної ціни системи для денних і нічних годин. Граничні ціни системи визначаються ДП «Енергоринок» з урахуванням обмежень, встановлених регулятором.

На підставі поданих заявок і прогнозу споживання електроенергії на наступний день ДП «Енергоринок» формує графік завантаження енергоблоків на кожну годину за принципом «від найдешевших до найдорожчих». Першими завантажуються енергоблоки з найнижчою ціною заявкою. Остання задоволена заявка визначає ціну на електроенергію для всіх енергоблоків ТЕС, включених до графіка в цей час.

Середній рівень цін пропозицій виробників, грн/МВт·год

Дані: ДП «Енергоринок».

Компанії	2017	2018
Центренерго	1 504,9	1 876,9
ДТЕК Дніпроенерго	1 414,2	1 647,6
ДТЕК Західенерго	1 233,6	1 482,8
Донбасенерго	1 284,0	1 429,8
ДТЕК Східенерго	965,4	1 357,7
Середня ціна продажу електроенергії ГК ТЕС	1 595,7	1 777,7

Паливна складова виробників, які працюють за цінними заявками, у 2018 році становила 1 413,63 грн за МВт·год.

Обленерго передавали та постачали електроенергію всім категоріям споживачів за тарифом, встановленим регулятором. На ринку також працювали незалежні постачальники, які за нерегульованим тарифом постачали електроенергію, але не володіли власними мережами.

При цьому для населення комісія затверджувала однакові на всій території України тарифи на електроенергію. Решта споживачів розділена на два класи. Перший клас — абоненти, під'єднані до мереж напругою 27,5 кВ і більше, другий клас — до 27,5 кВ. Для цих споживачів із квітня 2017 року комісія встановлювала тарифи з урахуванням регіональної належності та класу споживання, щоб ліквідувати перехресне субсидування між регіонами та перейти до ринкового формування роздрібних тарифів.

Рівень дотацій пільговим категоріям споживачів, млрд грн

У 2018 році пільгові тарифи на електроенергію діяли для таких категорій:

- населення;
- споживачі, які розраховуються за тарифами, диференційованими за часом доби;
- дитячий центр «Молода гвардія».

Перехід до конкурентного ринку електроенергії зумовив те, що побутових і малих непобутових споживачів, а також бюджетні організації незалежно від величини договірної потужності обслуговують постачальники універсальної послуги.

Усі великі споживачі, під'єднані до електромереж із договірною потужністю від 150 кВт, мали до 1 січня 2019 року вибрати собі постачальника електроенергії й укласти з ним договір. Якщо до цієї дати споживач не виконав такої умови, то його забезпечує електроенергію постачальник «останньої надії».

Постачальник «останньої надії» — це юридична особа, яка не має права відмовити споживачу в постачанні електроенергії. Постачання здійснюється протягом 90 днів, і після закінчення цього строку припиняється. Згідно з рішенням уряду постачальником «останньої надії» на період з 1 січня 2019 року до 1 січня 2021 року стало ДП «Укрінтеренерго». НКРЕКП встановила тарифи на послуги постачальника «останньої надії», а також постачальників універсальних послуг та з розподілу електроенергії.

Також у межах поточної енергореформи очікується впровадження стимулювального тарифоутворення (РАВ-регулювання), яке так і не відбулося, попри прийнятий 2013 року базовий пакет нормативних документів. РАВ-регулювання передбачає, що для операторів системи передавання та розподільчих мереж будуть встановлені тарифи і граничний розмір прибутковості на капітал один раз на кілька років вперед. Це дасть можливість залучати інвестиції в технічний розвиток і впровадження сучасних технологій.

Ключові законодавчі події 2018 року

Здійснити енергореформу — головне завдання всієї енергетичної галузі. Відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» № 2019-VIII від 13 квітня 2017 року, лібералізований ринок починає діяти з 1 липня 2019 року.

У межах підготовчого періоду реформи:

- завершено процес анбандлінгу обленерго за видами діяльності, у результаті чого оператори систем розподілу відокремлені від постачальників електроенергії (відповідає вимогам Директиви 2009/72/ЄС про загальні правила внутрішнього ринку електроенергії).
- Утворені оператори систем розподілу та постачальники електроенергії отримали відповідні ліцензії на ведення господарської діяльності (набули чинності ліцензійні умови провадження господарської діяльності з постачання електроенергії споживачу, постанова НКРЕКП № 1469 від 27 грудня 2017 року, і ліцензійні умови провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії, постанова НКРЕКП № 1470 від 27 грудня 2017 року).
- Визначено постачальників універсальної послуги та постачальника «останньої надії».

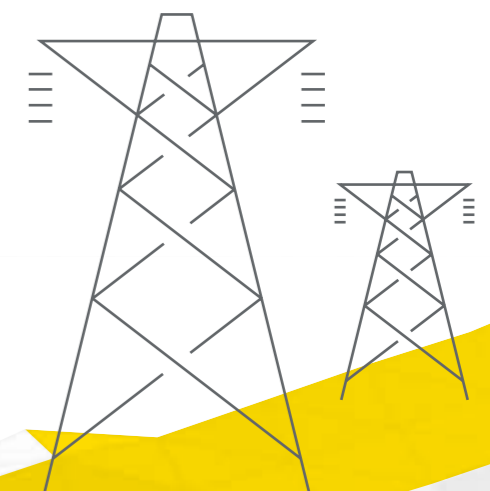
Це дало змогу впровадити роздрібний ринок електроенергії з 1 січня 2019 року, як і було передбачено Законом «Про ринок електричної енергії».

Головні завдання та виклики у 2019 році

Продовжити реформу галузі, для реалізації якої необхідно:

- створити оператора системи передавання, провести сертифікацію й отримати ліцензію;
- створити оператора ринку та гарантованого покупця, отримати відповідні ліцензії;
- усунути механізми перехресного субсидування та привести ціни (тарифи) для кінцевих споживачів до економічно обґрунтованого рівня;
- закупити та ввести в експлуатацію програмне й технічне забезпечення оператора ринку, оператора системи передавання, гарантованого покупця, а також навчити учасників ринку роботи з новими програмами;
- підготувати споживачів та інших учасників ринку до роботи в нових умовах;
- врегулювати питання заборгованості, що виникло в Оптовому ринку електроенергії;
- доопрацювати вторинне законодавство.

1 січня 2019 року почав працювати роздрібний ринок електроенергії

Галузь відновлюваних джерел енергії

Встановлена потужність об'єктів, які працюють за зеленим тарифом, МВт

	2016	2017	2018	2019 (прогноз)
СЕС	530,9	756,0	1 427,3	3 000,0
→ СЕС домогосподарств	16,7	51,0	157,0	250,0
ВЕС	437,7	465,1	532,8	1 300,0
Інші	149,5	167,7	202,1	220,0
Всього	1 134,8	1 439,8	2 319,2	4 770,0

Дані: Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України, Українська вітроенергетична асоціація (УВЕА). Інформація надана щодо об'єктів, які розташовані на материковій Україні, з урахуванням приватних домогосподарств.

Сонячна енергетика залишається лідером за темпами приросту потужностей, що пов'язано з доступністю та легкістю будівництва об'єктів, а також високою гнучкістю керування розміром станції. У цьому сегменті працює більшість компаній, що розвивають зелену енергетику в Україні.

Для вітроенергетики 2018 рік — найдинамічніший за останні чотири роки. Значно покращила інвестиційний клімат активна позиція українських державних банків і міжнародних фінансових інституцій щодо фінансування проектів, вважає УВЕА. На кінець 2018 року в процесі будівництва було 893,3 МВт, а на етапі проектування — 3 330 МВт потужностей.

Загалом 2018 рік для зеленої енергетики став рекордним за приростом потужностей — майже 900 МВт було введено в експлуатацію, що практично втричі перевищує результат 2017 року. Це показує, що сектор є привабливим для інвесторів. Ключовими драйверами розвитку стали сприятливе регуляторне середовище, ефективний механізм державної підтримки, а також подальший розвиток технологій із підвищенням продуктивності.

Сумарні встановлені потужності зеленої генерації на кінець року досягли 2 319,2 МВт, з яких 157 МВт припадає на СЕС домогосподарств. В Україні нараховується 7 450 домогосподарств, які встановили сонячні панелі, водночас більш ніж половина з них зробила це 2018 року.

Але запуск нових потужностей не мав значного впливу на частку ВДЕ в загальному обсязі виробництва електроенергії в Україні, оскільки більшість об'єктів було введено в експлуатацію в другому півріччі. 1,8% — частка відновлюваної енергетики в загальному виробництві за результатами року.

У 2019 році, згідно з прогнозним балансом електроенергії ОЕС України, очікується виробництво 3 500 млн зелених кіловат-годин, що становитиме 2,2% в загальному обсязі виробництва. Водночас Енергетична стратегія України передбачає амбітніший цільовий показник — 25% має займати зелена енергетика в первинному споживанні енергоресурсів до 2035 року. Це створює добрі передумови для нарощування обсягу інвестицій у сектор, зокрема за рахунок іноземних інвесторів.

Виробництво електроенергії ВДЕ, млн кВт·год

	2016	2017	2018	2019 (прогноз)
ВЕС	924,5	970,5	1 181,1	1 700,0
СЕС	492,6	710,7	1 101,2	2 950,0
Інші	357,9	405,1	509,7	550,0
Всього	1 775,0	2 086,3	2 792,0	5 200,0

Дані: УВЕА.
Інформація наведена без урахування приватних домогосподарств.

У відновлюваній енергетиці на частку сонячної генерації припадає 65,6% встановлених потужностей, тоді як займана частка у виробництві електроенергії — 39,4%. У вітроенергетиці зворотна ситуація: за 18,6% у встановленій потужності — 42,3% у виробництві електроенергії.

Найбільші виробники зеленої електроенергії

Компанії	МВт	Компанії	МВт
Діючі проекти		Перспективні проекти: на етапі підготовки та реалізації	
ВЕС		ВЕС	
→ ДТЕК ВДЕ	300,0	→ NBT	1 000,0
→ Вітропарки України	184,7	→ ДТЕК ВДЕ	765,0
→ Віндкрафт	74,6	→ Віндкрафт	600,0
СЕС		СЕС	
→ CNBM	267,1	→ ДТЕК ВДЕ	460,0
→ ДТЕК ВДЕ	210,0	→ UDP	300,0
→ Rengy Development	131,6	→ Scatec Solar	250,0

Дані: ДТЕК ВДЕ, УВЕА, відкриті джерела.
Враховано всі об'єкти ВДЕ, які розташовані на материковій Україні, станом на 30 травня 2019 року.

До портфеля активів ДТЕК ВДЕ належать найбільші зелені електростанції, що діють сьогодні, — Ботівська ВЕС і Нікопольська СЕС. Надалі компанія буде посилювати свої позиції завдяки реалізації низки масштабних проектів. Це дасть змогу досягти сукупних потужностей у зеленій енергетиці в 1 ГВт до 2020 року.

Регуляторне середовище

Розвиток відновлюваної енергетики залишається одним із ключових пріоритетів України в енергетичній галузі. У липні 2018 року уряд прийняв Стратегію низьковуглецевого розвитку, згідно з якою зростання виробництва електроенергії відновлюваними джерелами — один із ключових інструментів скорочення викидів парникових газів.

2018 року прийнято такі важливі нормативні зміни, які сприятимуть розвитку сектору:

- На початку року Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, ухвалила постанову про внесення змін до договорів РРА (типовий договір купівлі-продажу електроенергії). Згідно з постановою, для захисту прав інвесторів вводиться поняття прямого договору для кредиторів, що є міжнародними фінансовими організаціями, фондами, експортно-кредитними агенціями, багатосторонніми банками розвитку, які надають фінансування для реалізації проекту ВДЕ, з ДП «Енергоринок».
- Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо інвестиційної привабливості будівництва об'єктів відновлюваної енергетики» № 2517-VIII від 4 вересня 2018 року спрощено регуляторні вимоги до будівництва станцій ВДЕ, зокрема вітроелектростанцій. Відповідно до Закону, об'єкти можуть бути віднесені до класу наслідків СС1 — «незначні наслідки», що спрощує експертизу та будівництво.
- Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» № 2628-VIII від 23 листопада 2018 року спрощено регуляторні вимоги до земельних ділянок, на яких можуть розміщуватися об'єкти ВДЕ, і звільнено від сплати ПДВ певне обладнання, що імпортується в Україну, для будівництва зелених електростанцій.

На початку року ключовою дискусією в експертному

середовищі стала зміна системи стимулювання: замість фіксованих зелених тарифів впровадити аукціони. Експерти та профільні асоціації, інвестори й банки виступили за якнайшвидше внесення відповідних змін до законодавства. Зміни покликані покращити інвестиційний клімат, створивши прозорі умови для розвитку та приросту потужностей ВДЕ, за зниження фінансового навантаження на споживачів. У першій половині року було розроблено вісім законопроектів, які пропонували ввести механізм зелених аукціонів. Після обговорень на експертному рівні, а також на слуханнях у Комітеті з питань ПЕК Верховної Ради було ухвалено рішення винести на розгляд парламенту один законопроект — № 8449-д, як такий, що найповніше відбиває позиції всіх зацікавлених сторін. Цей законопроект пройшов слухання в парламенті й після внесення низки поправок був ухвалений як Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії» 2712-VIII від 25 квітня 2019 року.

Основні положення закону передбачають:

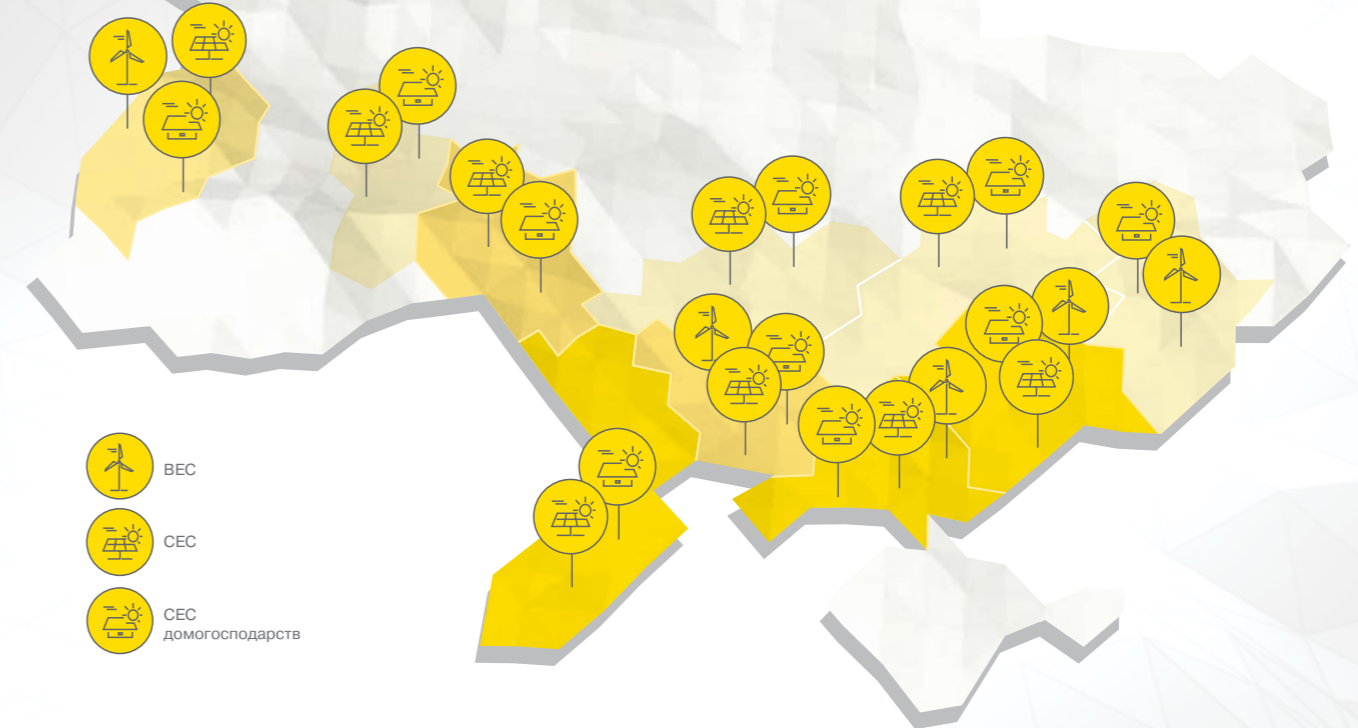
- запуску аукціонів з 1 січня 2020 року для проектів ВЕС потужністю понад 5 МВт і для проектів СЕС потужністю понад 1 МВт;
- проведення пілотних аукціонів протягом шести місяців після ухвалення закону, але не пізніше 31 грудня 2019 року;
- спрощення процедури встановлення зеленого тарифу для домогосподарств (до 50 кВт);
- зниження зеленого тарифу з 2020 року.

Завдання та виклики ВДЕ у 2019 році

- Прийняття змін у системі стимулювання для динамічного розвитку галузі після 2020 року
- Реалізація енергореформи та ухвалення вторинного законодавства щодо ВДЕ
- Розробка проектів балансування потужностей ВДЕ для збереження стабільності Об'єднаної енергосистеми України

Топ-10 областей із розміщення ВДЕ на кінець 2018 року, МВт

Дані: НКРЕКП, УВЕА.

Абсолютними лідерами 2018 року за приростом потужностей ВДЕ стали Херсонська, Львівська, Запорізька, Хмельницька та Дніпропетровська області. В основному приріст був забезпечений завдяки будівництву сонячних електростанцій.

Важливим складником ефективного використання відновлюваних джерел електроенергії є забезпечення збалансованої генерації в енергосистемі, зокрема за рахунок теплової генерації та систем зберігання електроенергії.

Області	ВЕС	СЕС	СЕС домогосподарств	Інші	Всього
Херсонська	77,5	256,6	8,6	3,3	345,9
Запорізька	199,9	94,4	1,2	0,5	295,9
Одеська	0,0	275,0	5,7	1,2	281,9
Миколаївська	77,2	105,1	5,0	13,2	200,4
Львівська	33,9	150,7	5,9	3,0	193,4
Вінницька	0,0	143,5	4,4	24,1	172,0
Хмельницька	0,0	82,9	8,2	13,5	104,5
Дніпропетровська	0,0	69,6	19,6	13,1	102,3
Кіровоградська	0,0	68,9	12,4	15,8	97,1
Донецька	88,0	0,0	2,1	4,6	94,8